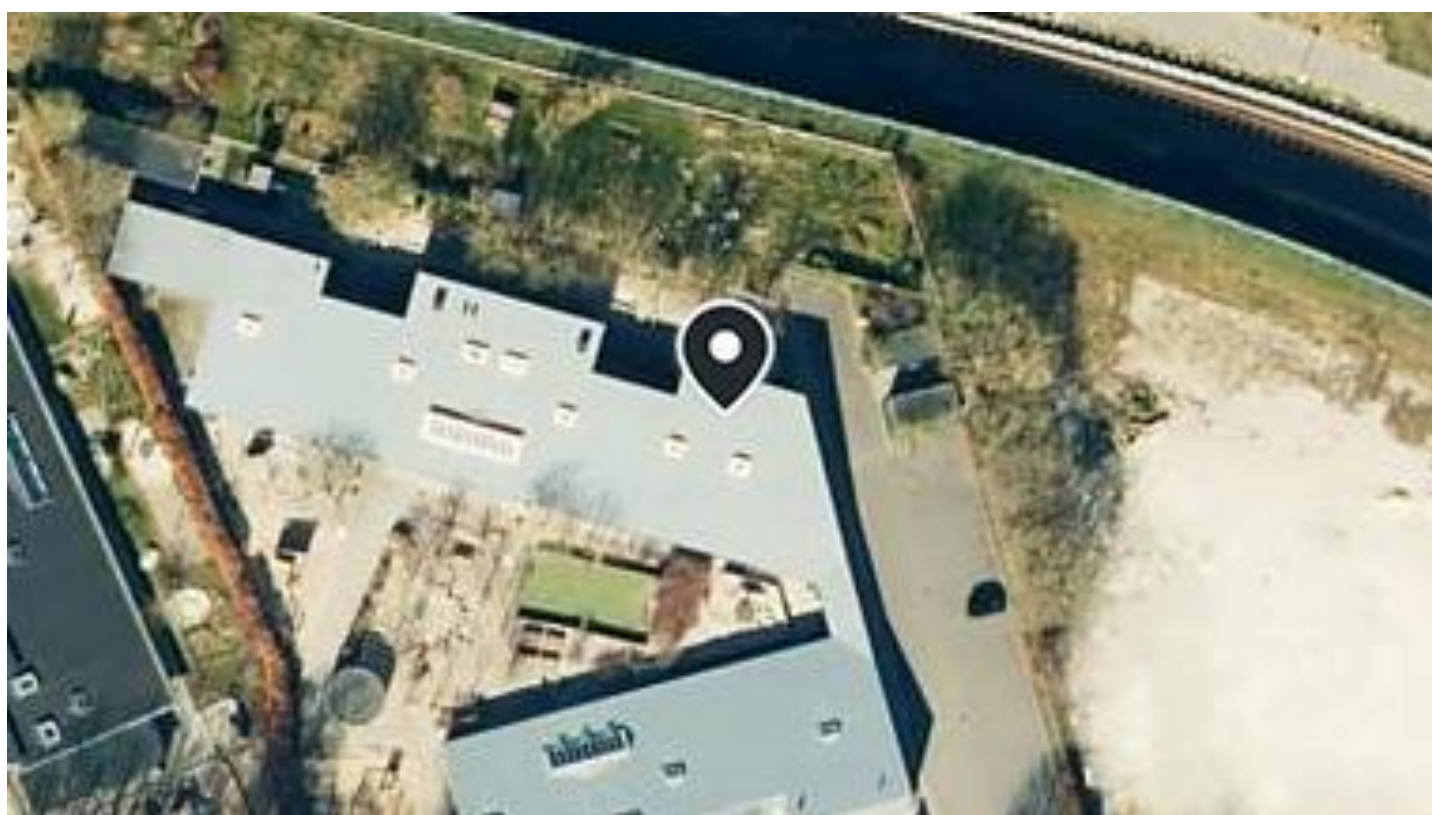
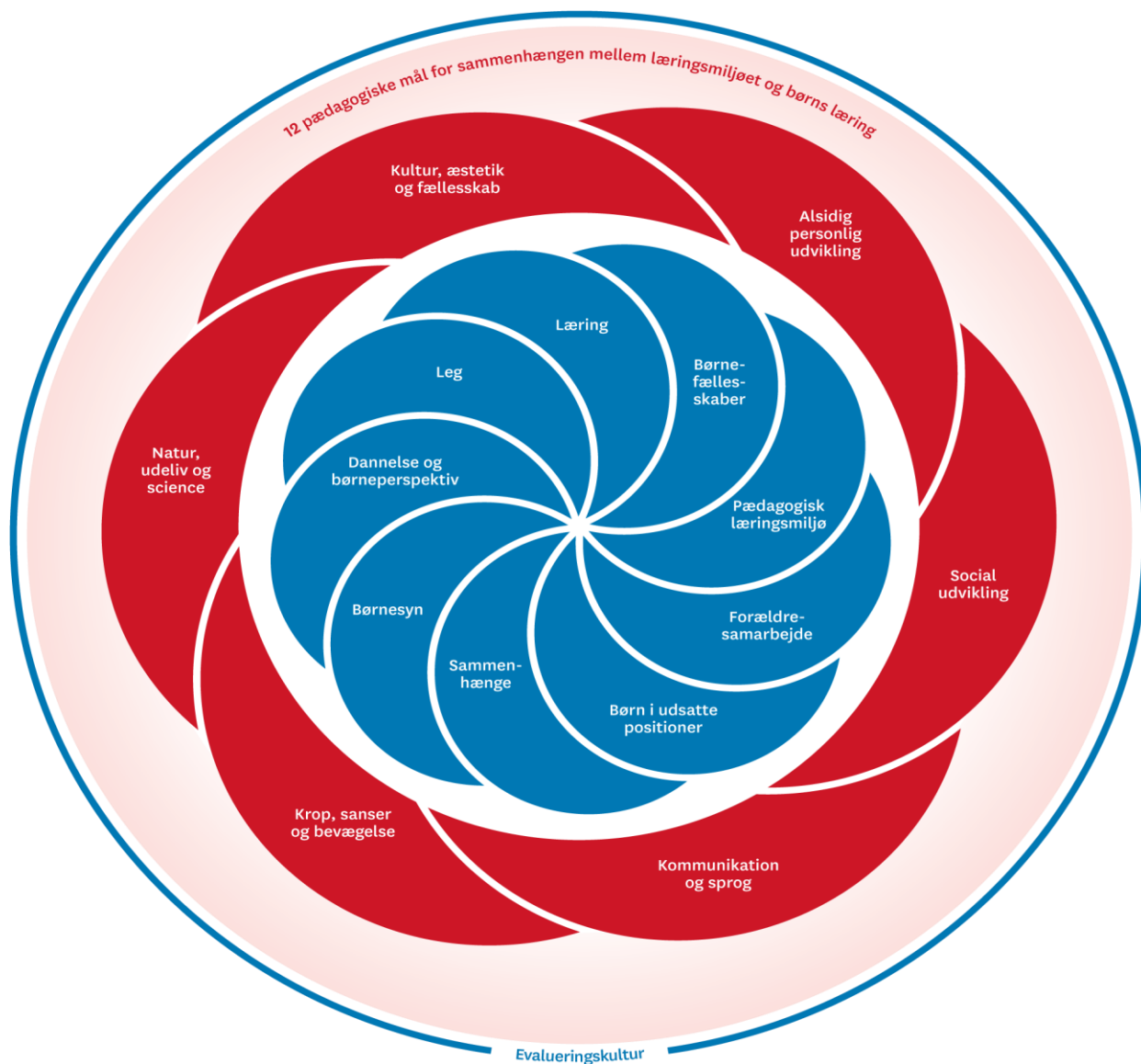

Pædagogisk læreplan for Rosa, Amager Klynge H 2023

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Rosa er et integreret børnehus hvor vi plads til 136 børn. Vi har fire vuggestuegrupper og fire børnehavegrupper. Vuggestuebørnene er fordelt på stuerne; Skildpadderne, Pingvinerne, Klovnskene og Søstjernerne. Vores børnehavebørn er fordelt på stuerne; Fiskene, Vikingerne, Piraterne og Matroserne. Rosa er placeret tæt på Amager Strand og Øresund metrostation.

Det er vigtigt for os at være bevidste om, hvad formålet er med de aktiviteter, vi sætter i gang for både de mindste og de større børn. For leg er fantastisk og det bedste, vi ved. Men når legen også kan give anledning til at lære nye ord, få en ny ven, opdage noget, man er rigtig god til, eller lære noget om, hvordan man skal agere i nye situationer og relationer, så er det endnu bedre.

Vi tænker pædagogik i alt, hvad vi laver. De små hverdagssituationer er oplagte til at se og hjælpe jeres barns udvikling på vej. Det kan være i garderoben, hvor vi giver os god tid til at få tøjet på og undervejs får os en lille snak. Eller når vi øver os i at hælde vand op i en kop, mens vi spiser. Vi giver os god tid - for det kræver tålmodighed og nærvær, når nye ting skal læres.

Særligt relationer er et vigtigt fokus her i Rosa, for selvom vi er mange børn, så tager vi os god tid til at fordybe os i de nære relationer og snakke om, hvordan vi er sammen. Vi tænker det sociale ind i både de planlagte aktiviteter og de mange hverdagssituationer, vi er i sammen.

Både børn og voksne i Rosa er særligt glade for vores mange små legekroge, hvor mindre grupper af børn kan fordybe sig i en leg eller aktivitet. Vi nyder aktivitet i vores indendørs klatreskov hvor bevægelse og motorik på dagsordenen, når vi øver os i at slå kolbøtter, danse fjollet og lave børneyoga.

Vi elsker at være udenfor og bruger de fleste eftermiddage på vores legepladser. Alle stuer har egen udgang til legepladsen, og det gør det let for os at flytte dagens aktiviteter ud, når vejret er til det. På Den Øde Ø, som er vores afsides naturområde, har vi vildtvoksende planter og en bålplads. Her er stor begejstring, når vi går på opdagelse i den vilde natur eller tænder op i bålet.

Rosa er en del af Klynge H v. sundet, som udover Rosa består af Sandslottet, Havkatten, Hundredemeterskoven, Børnene Poppelhus og Himmelblå. Majbrit Møller er klyngeleder for Klynge H.

Amager – Klynge H

Samarbejde på tværs

I Københavns Kommune er alle dagtilbud organiseret i klynger, og Rosa en del af Klynge H på Amager, som består af syv institutioner.

I Klynge H har vi et tæt samarbejde, hvor vi inspirerer hinanden. Det gør vi blandt andet gennem et unikt lederfællesskab, hvor vi følger med i hinandens praksis og hjælper hinanden, hvis der er behov for det. På den måde skaber vi gode rammer for et meningsfuldt arbejdsliv for vores medarbejdere. Vi ved nemlig, at når de voksne trives, så giver de meget mere til dem, vi er her for – nemlig børnene.

I dagligdagen henter vi inspiration og ny viden i de netværk, vi har på tværs af vores syv institutioner. Vi har blandt andet sprogansvarlige i alle institutioner, som er en del af et fælles sprognetværk, som både deler erfaringer og sammen holder sig opdateret på, hvad der rører sig på området, så vi kan imødekomme børnenes individuelle sprogudvikling.

Lige muligheder for alle børn

I Klynge H er det vigtigt for os, at alle børn har lige muligheder, og derfor sørger vi hele tiden for at udvikle os og være opdaterede på nyeste viden, så vi kan skabe højkvalitetsdagtilbud.

Vi hilser de pædagogiske læreplaner velkommen, fordi de er et godt værktøj til at sikre, at børnene udvikler sig på alle områder. Og for at lykkes med alt dette har vi brug for en god og løbende forældredialog, så vi sammen kan løfte de bedste udviklingsbetingelser for børnene.

Omsorg og tryghed

I Klynge H er omsorg en bærende værdi. Alle børn skal opleve en tryk hverdag, hvor de mødes af omsorgsfulde voksne. Vi ved, at omsorg er centralt for, at børnene trygt kan gå ud i verden, udforske den og udvikle sig.

Omsorg kan komme til udtryk på mange måder. Det kan blandt andet være i samtalen med et barn, for eksempel ved at tage sig tid til at lytte og vise barnet, at man er ægte interesseret med øjenkontakt eller stemmeleje. Det kan også være, når børnene skal sige farvel til deres forældre, når de bliver afleveret. Måske er der brug for en at holde i hånden og en voksen, hvis ro kan smitte af på barnet.

Leg og læring

I alle vores institutioner arbejder vi med det, vi i daglig tale kalder inkluderende læringsmiljøer. Det betyder, at vi skal skabe de bedste rammer for, at alle børn bliver set og anerkendt som de unikke mennesker, de er, og føler sig som en del af fællesskabet.

Vi skaber inkluderende læringsmiljøer blandt andet ved at give god plads til børnenes leg, fordi leg er en vigtig del af deres udvikling. Vi understøtter de enkelte børn i at have gode relationer med andre børn, og hvis der er børn, der ikke "er med", er det de voksne, der hjælper dem ind i legen og fællesskabet på en god måde.

For at give børnene mulighed for at fordybe sig i legen, giver vi dem mulighed for at finde ind i mindre legezoner, hvor det er tydeligt, hvilken leg der lægges op til, og hvor der er mere ro omkring legen. Fordi vi arbejder sådan i alle syv institutioner, giver det os mulighed for at inspirere hinanden til at bruge de fysiske rammer på nye måder.

Natur og science

Vi er så heldige, at alle vores institutioner har naturen lige uden for døren. De ligger nemlig tæt på Amager Strand, og vores udflytterbørnehave holder til i Kongelundsskoven. Det gør det nemt for os at komme ud af vores huse og fordybe os i natur og udeliv.

Når vi er ude, undersøger vi alt fra spændende dyr og flotte planter til følelsen af vand, sand og jord. Sammen er vi nysgerrige på det, vi møder, og vi følger op på det, når vi kommer hjem igen ved at læse i en bog, studere på nettet og tale med hinanden om, hvad det mon er, vi har fundet, og hvorfor det ser ud, som det gør. Således kombinerer vi leg og læring på fornemmeste vis. Vi har hele tiden fokus på at blive endnu bedre til at bruge naturen som et naturligt læringsrum i klyngens institutioner.

Pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er;

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud. Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 1

Børnesyn, Dannelse og Børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

---

Børnesyn

I Klynge H er vores børnesyn i overensstemmelse med vores menneskesyn, og drejer sig om den måde vi møder børn, forældre og hinanden på. Vi mener at alle har gode intentioner bag deres handlinger, og skal mødes med det udgangspunkt, at vi ønsker at forstå. Når man tager det udgangspunkt, bliver man undersøgende fremfor dømmende, og via forståelsen kommer anerkendelsen, og dermed følelsen af at blive set og hørt. Dette danner grundlag for opbygningen og den videre udvikling af identitet, at blive defineret positivt, og dermed at fortsætte med at have et godt selvbillede. I klynge H har dét at være barn en værdi i sig selv. Børn har ret til at være børn, til at være forskellige og udvikle sig i forskelligt tempo, hvilket er med til at understøtte *lige muligheder for alle børn*.

I praksis betyder det at:

- ◇ Vi lytter lige så meget som vi taler
- ◇ Vi spørger og prøver at forstå
- ◇ Vi guider børnene og skælder ikke ud
- ◇ Vi tager udgangspunkt i barnets nærmeste udviklingszone, og møder barnet med positive krav og forventninger

Dannelse og Børneperspektiv

Hvis vi vil danne borgere, som føler sig kompetente til at deltage i samfundet, skal vi starte tidligt. Deltagelse, og det at blive lyttet til, er en vigtig del af børns individuelle og demokratiske dannelse. En væsentlig del af børns rettigheder er at blive hørt og behandlet som ligeværdige borgere. I Klynge H inviterer vi børnene til at være aktivt deltagende og gennem medbestemmelse og medansvar giver vi dem en forståelse for, og oplevelse af, at være en del af demokratiske fællesskaber.

I praksis betyder det at:

- ◇ De voksne har ansvaret for at skabe rammerne, og at børnene oplever voksne der lytter og interesserer sig for deres perspektiv
- ◇ Børnene inddrages i beslutninger omkring deres hverdag. De mindste børn får betingede valg og større børn får friere valg
- ◇ Børnene har ret til at bestemme om de vil sove – vi bestemmer om de skal hvile sig
- ◇ Børnene har ret til at bestemme hvad de vil spise – vi bestemmer hvad der er at vælge imellem
- ◇ Børnene i løbet af dagen bestemmer hvad de vil lege med – vi giver dem mulighederne
- ◇ Børnene overvejende selv bestemmer hvem de vil lege med – vi støtter og vejleder med muligheder og hjælper med, at der tilbydes lege for alle børn.

Leg

Når vi mennesker skal lære, er en vigtig forudsætning at vi kan lege. Det er ret basalt gennem legen at læringen sker. At kunne afprøve noget nyt. At opstille "hvis vi nu siger at" "kan vi så".

I Klynge H ser vi legen som en helt central del af dagligdagen, og uanset hvilke vokseninitierede aktiviteter der sættes i gang, er det altid med udgangspunkt i en legende tilgang. Barnets leg er basal for barnets udvikling og egen meningsdannelse. I legen skaber børn en verden af mening og værdier, og deler herigennem livsverdener med andre børn. I legen sker konstante forhandlinger, hvor reglerne hele tiden bliver genforhandlet og aftalt. Leg karakteriseres af fantasi, spænding, lyst og engagement, hvor kreativitet, sprog og kropslige udtryk er flettet ind i hinanden. Legen er central for udvikling af sprog og kompetencer – og derved nødvendig for børns læring, kreativitet og evne til at skabe. Leg og læring er for barnet en helhed og ikke noget, der kan skelnes imellem eller adskilles.

I praksis betyder det at:

- ◇ Vi leger med børnene så de lærer at lege

- ◇ Vi planlægger målrettede vokseninitierede aktiviteter med udgangspunkt i leg
- ◇ Vi har indrettet os med beskyttede legezoner, så børnene forstyrres mindst muligt
- ◇ Vi støtter og vejleder børnene i legen, så legen hjælpes på vej
- ◇ Vi har legetøj der skaber mulighed for rollelege, konstruktionslege og parallelle lege
- ◇ Vi undersøger undringen med børnene, så fantasi, spænding og engagement understøttes

Læring

I Klynge H arbejder vi med et bredt læringssyn, og vi ved at læring foregår hele dagen – gennem leg, socialt samspil, hverdagens rutiner og planlagte aktiviteter. Det sker gennem leg, relationer, udforskning af naturen og ved at blive udfordret. Det sker når barnet er aktivt deltagende og aktivt involveret. Vi ser læring som en proces, hvor børnene skaber, ændrer og udvider deres færdigheder, deres indsigt og erkendelse, deres indstilling og viden. Læring er en dynamisk proces, og læring finder sted i en dynamisk relation mellem børn/voksne og barn/barn. Børn lærer gennem aktive handlinger og ved at afprøve i praksis og ved at blive understøttet i en nysgerrig tilgang. Det er vigtigt at barnet oplever en mening og relevans i den konkrete situation. Manglende mening kan hæmme børnenes læreproces.

Det betyder i praksis, at:

- ◇ Vi bruger og prioriterer tiden på hverdagens rutiner, for at børnene får mulighed for at være med
- ◇ Vi bruger og prioriterer tiden på at børnene lærer, at de selv kan og vi støtter og vejleder dem
- ◇ Vi tager udgangspunkt i børnenes initiativer, og hvad de er optagede af, når vi laver aktiviteter og projekter
- ◇ Vi har dagligt vokseninitierede aktiviteter, som de voksne har tilrettelagt og styrer, planlagt ud fra hvilken læring vi ønsker børnene skal tilegne sig
- ◇ Vi har voksenstøttede aktiviteter dagligt, hvor de voksne støtter barnets forslag, ideer og handlinger og vi spørger nysgerrigt og undrende ind (fælles vedvarende tænkning)
- ◇ Vi har børneskabte aktiviteter dagligt, hvor børnene leger spontant, ud fra de rammer og muligheder der er til stede, hvor den voksne er i baggrunden som støtte og vejledning

Børnefællesskaber

Børnegruppen udgør et socialt og kulturelt fællesskab som er altafgørende for børnenes trivsel. Deltagelse i børnefællesskabet bliver fundamentet for vores børns sociale liv og færden i samfundet. Det er i børnefællesskabet at børnene skaber erfaringer med andre børn, indgår i sociale samspil og udvikler robusthed i forhold til at kunne indgå i fællesskaber. Det er i børnefællesskabet at vores børn udvikler deres sociale identitet, og hvor der sker selvudvikling og selvkendskab. I Klynge H mener vi, at alle børn har ret til at være en del af et børnefællesskab, og at det er de voksnes ansvar at skabe rammerne og kulturen i disse fællesskaber.

Det betyder i praksis at:

- ◇ De voksne er bevidste om at de er forbilleder, når de omtaler børn, forældre og kollegaer
- ◇ De voksne positivt definerer alle børn, forældre og kollegaer i deres tilgang
- ◇ De voksne støtter og vejleder børn der har svært ved at indgå i fællesskaber til at tilegne sig kompetencer til dette
- ◇ De voksne er opmærksomme på at ingen børn er ufrivilligt alene og hjælper evt. leg i gang eller ind i en leg
- ◇ De voksne styrer overgange til f.eks. legeplads, så der ikke opstår tomrum for nogle børn
- ◇ De voksne deler børnene op i mindre grupper (aktiviteter, legegrupper eller få lov til at blive inde med en særlig ven) med blik for, at alle børn skal føle sig som en del af fællesskabet.

Det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen, fra børnene kommer om morgenen, til børnene er hentet om eftermiddagen. I Klynge H arbejder vi bevidst med læringspotentialer, og vi prioriterer selvhjulpethed, fælles vedvarende tænkning og hermed at være nysgerrige med børnene i alle situationer. Når der opstår konflikter, griber vi dem som en mulighed for læring omkring konfliktløsning, kommunikationskompetencer og empati. Vi planlægger aktiviteter med udgangspunkt i effekt for børnene, ud fra deres nærmeste udviklingszone. Og vi er bevidste om indretningens og organiseringens betydning for de pædagogiske læringsmiljøer.

Vi sørger for at legetøj og materialer er til rådighed og i børnehøjde, og at det er placeret hvor det giver mening for barnet. Det gør vi fordi børnene skal kunne fordybe sig i legen og udvikle den, da det er når børnene er i "flow", de øjeblikke hvor verden forsvinder og det kun er legen der eksisterer, at læringen er på sit højeste. Sidst men ikke mindst evaluerer vi løbende, lærer af tidligere erfaringer og derved har vi et udgangspunkt for vores egen læring.

Det betyder i praksis at:

- ◇ Vi ser hele dagen og alle aktiviteter som læring. F.eks. når vi skal have tøj af og på, dække bord, tage mad og rydde af bordet – pædagogik gennem hele dagen
- ◇ Vi indretter alle stuer med legezoner, plads til parallelleg, rollelege, konstruktionslege og kreativitet, for at skabe de bedste rammer for læring
- ◇ Legetøj er i børnehøjde og tilgængeligt hele dagen
- ◇ Vi skaber mulighed for ro og fordybelse, ved at dele børnene i mindre grupper og ved at etablere afskærmede legezoner
- ◇ Personalet fordeles, så alle børn møder pædagogisk kvalitet
- ◇ Vi gør klar til leg, flere gange om dagen
- ◇ Vi prioriterer nogle gange tiden i garderoben højere end selve turen
- ◇ Vi prioriterer gode lærerige processer højere end fine produkter
- ◇ Vi igangsætter aktiviteter gennem hele dagen

- ◇ Vi har planlagte stuemøder med fast dagsorden, så alle får planlagt vokseninitierede aktiviteter ud fra børnenes perspektiv
- ◇ Vi planlægger aktiviteter frem i tiden, så dagene ikke tager hinanden
- ◇ Vi prioriterer læring og udvikling
- ◇ Vi stiller krav til faglighed for det personale vi ansætter
- ◇ Vi evaluerer løbende og ser på effekten. Opnåede vi hvad vi ville? Og efterfølgende justeres praksis

---

Forældresamarbejde

Forældresamarbejdet i klynge H tager udgangspunkt i, at vi er sammen i et forpligtende samarbejde, om at skabe de bedste udviklingsbetingelser for vores børn i de enkelte enheder.

I klynge H opdeler vi forældresamarbejdet som det uformelle, det formelle og det organisatoriske samarbejde.

Det uformelle består i den daglige snak i den enkelte enhed og på stuerne.

Det er når vi sammen siger godmorgen, og forældrene fortæller om der er noget vi skal være opmærksomme på, for at møde deres børn med forståelse. Det er når vi siger tak for i dag og taler sammen om hvordan dagen er gået. Det er også når vi kommunikerer på Aula, og informerer om fokuspunkter og aktiviteter i de enkelte enheder og på tværs af klyngen.

Det formelle samarbejde består af forældresamtaler mellem forældre og medarbejdere og evt. enhedens pædagogiske leder. Det er samtaler, hvor vi sammen taler om børnenes trivsel og udvikling, med udgangspunkt i både TOPI, sprogscreeninger, sprogtrappen og dialogprofiler fra Hjernen & Hjertet i Aula.

Det formelle samarbejde er også netværkssamtaler med vores tilknyttede fagpersoner, f.eks. sundhedsplejersker, tale/hørekonsulenter, psykologer og støttepædagoger, hvor der kan tales om handleplaner og videre tiltag.

Det organisatoriske samarbejde består af forældrerådene i de enkelte enheder og forældrebestyrelsen på tværs af klyngen. Vi afholder årligt valgt til forældreråd og forældrebestyrelse, og afholder 4 møder årligt i forældrerådene i de enkelte institutioner og forældrebestyrelsen i klynge H.

Det betyder i praksis:

- ◇ Vi altid ønsker at være i en åben dialog med forældrene omkring samarbejdet om deres børn
- ◇ Vi tilbyder en opstartssamtale inden, eller efter at barnet er startet i institutionen
- ◇ Vi tilbyder en overgangssamtale når barnet skal i børnehave
- ◇ Vi tilbyder en overgangssamtale når børn skal skrives op til skole/KKFO

- ◇ Vi tager altid initiativ til samtale, hvis vi har en bekymring eller ser et barn der ikke er i trivsel
- ◇ Ud over dette kan forældre altid bede om en samtale

Børn i udsatte positioner

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn med en kronisk sygdom, børn som vokser op med et fysisk eller psykisk handicap, eller det kan være børn der vokser op med en kronisk sygdom. Det kan også være børn der vokser op under dårligere vilkår for udvikling og trivsel.

At være i en udsat position er ikke nødvendigvis altid statisk. Børn kan af mange forskellige årsager være løbende eller kortvarigt, i en udsat position i fællesskabet. Et barn kan blandt andet være i en udsat position i en begrænset periode, når der sker en begivenhed som f.eks. en skilsmisse, et dødsfald i nærmeste familie, eller lign.

Vi ønsker at møde alle børn med ligeværd og respekt. Derfor skal indsatsen og varigheden af indsatsen altid differentieres efter børnenes behov.

Det betyder i praksis at:

- ◇ Vi møder alle børn med en anerkendende tilgang
- ◇ Vi understøtter at alle børn skal inkluderes i et børnefælleskab
- ◇ Det er medarbejdernes ansvar at være opmærksomme på børnenes forudsætninger for deltagelse
- ◇ Det er medarbejdernes ansvar, at barnet bliver guidet og understøttet i samspillet
- ◇ Vi anvender TOPI to gange om året, for at skærpe bevidstheden om trivsel og udvikling i børnegruppen
- ◇ Vi arbejder systematisk med SMTTE-modeller, for at sikre løbende evaluering af vores tiltag
- ◇ Vi indkalder til samtale med forældre, så snart der opstår en bekymring
- ◇ Vi udarbejder en handleplan for alle børn der er i en udsat position
- ◇ Vi bruger ressourceforum til løbende refleksion og sparring omkring bekymringer og fællesskaber
- ◇ Vi anvender den tværfaglige support i tæt samarbejde med forældrene

---

Sammenhænge

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste vuggestuebørn, så det skaber sammenhæng til børnehaven?

Vores mål med det systematiserede overgangsarbejde er at skabe tryghed og sammenhæng i overgangen, både for børn og forældre.

I forbindelse med TOPI før børnehavestart, reflekterer stuens personale i fællesskab over hvordan barnets børnehavestart tilrettelægges bedst muligt. Vi har fokus på både udviklingstrin, samt relationer i overgangen, og justerer børnehavestarten efter barnets individuelle behov. Det betyder at der kan være forskel på om et barn kommer i børnehave når de er 2,9 eller 3 år. Vi vægter de pædagogiske argumenter højt, og inviterer forældrene ind i refleksionsrummet før børnehavestart.

Ca. en måned før et barn skal starte i børnehave, begynder barnet at komme på besøg på den kommende stue. Vuggestuepædagogen tager en lille gruppe af de ældste børn med på besøg, to formiddage om ugen, og deltager i både aktiviteter og frokost. Den sidste uge før start er det børnehaven der henter det pågældende barn, og støtter overgangen.

Når barnet skal til at starte i børnehave, inviteres forældrene til en samtale, hvor en medarbejder fra både vuggestuen og den kommende børnehavestue deltager. Her tales der om barnets trivsel og udvikling, og hvilke forventninger der er til at starte i børnehave, samt nye rutiner osv.

Før samtalen udarbejder vuggestuegruppens personale dialogprofil på barnet, som anvendes som grundlag for samtalen.

Hvis et barn skal starte i børnehaven i en TOPI-periode, er det vuggestuens ansvar at udfylde TOPI før barnet rykker. Derudover er det vuggestuens ansvar at sprogscreene når barnet er 2,10 år, og dele resultatet med forældrene og børnehavepædagogen ved overgangssamtalen.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Vi tager udgangspunkt i hvilke kompetencer børnene skal have for at de kan opleve en tryk overgang til skolen og de kompetencer vi kan give børnene, så det har lyst til at gå i skole og dermed får mulighed for at trives i skolen. Dette arbejde starter første dag i vuggestuen.

Selvhjulpethed – Selvstændigheden i selv at kunne tage tøj af og på. Selvværdet barnet oplever når det mestrer noget nyt. At kunne tage vand når man er tørstig. Gå på toilettet på egen hånd. Senere bliver det at kunne løse en uoverensstemmelse, kunne hente hjælp og vide hvornår man gør hvad.

Sprog – At kunne formulere hvad man ønsker at sige. At kunne lege med sproget og bruge sproget i leg. At kunne indgå socialt, jeg er ked af det, konfliktløse, selvregulering, mm.

Kognitiv tænkning – At kunne tænke kreativt og i metaperspektiv. At være i stand til at kunne se tingene fra andres eller et andet perspektiv. At tænke ud af boksen.

Sociale evner – At kunne samarbejde og indgå i sociale fællesskaber. At kunne gå på kompromis, og også vide hvornår man skal stå fast. + konfliktløsning

Selvregulering – At kunne behovsudsætte og ikke handle på umiddelbare indskydelser og at kunne blive i en aktivitet i længere tid ad gangen

Det sidste år er fokus alt dette og samtidig målrettet forventninger til at gå i skole/KKFO. Hvilke tanker har børnene. Er der noget børnene undrer sig over. Det kan være "hvad er der i en madpakke?", "Hvordan kommer man mon på toilettet?", "Hvad betyder den klokke, der ringer?". Når vi sammen med børnene får aflivet eventuelle bekymringer, skaber vi en tryk overgang for børnene. I efteråret før børnene stopper, udfylder personalet sammen med forældrene overleverings udtalelser til skolen.

Det betyder i praksis at:

- ◇ Vi samarbejder med forældrene om en fælles indsats fra den første dag i institutionen
- ◇ Vi tager udgangspunkt i børnenes og forældrenes bekymring og tanker om skole/KKFO og undersøger dette
- ◇ Vi besøger den tilknyttede skole/KKFO som vi er tilknyttet i Stærkt Samarbejde.
- ◇ Samarbejder med den tilknyttede skole/KKFO om forventninger til børnene
- ◇ Vi klæder børnene på til at blive livsduelige, så de klarer skolestarten bedst muligt

Andet indhold i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet i det pædagogiske arbejde

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Rosas beliggenhed gør stranden til et oplagt udflugtsmål. Vi legepladser og andre tilbud i nærområdet. Vi har både 2 og 4 børns klapvogne og ladcykler. Vi prioriterer at tage på tur, så ofte det er muligt, i større og mindre grupper.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Rosa er et stort hus og dette giver en naturlig opdeling af børnene i huset. Alle grupper har direkte udgang til legepladsen. I dagligdagen planlægges aktiviteter både stuevis, samt på tværs. Vi har fokus på både relationer og udviklingstrin i planlægningen af aktiviteter, og vi justerer løbende vores praksis.

Læringsmiljøet åbner for plads til flere legestationer, og fordybelse i mindre grupper. I vuggestuen er der prioriteret at indrette med sansemotorikken for øje, så de yngste børn får stimuleret grovmotorikken og den fysiske udfoldelse. I Rosa prioriteret vi mindre legestationer, både på stuerne og på gangen med klatreskoven som fællesrum for større fysiske aktiviteter.

Vores store legeplads indbyder til mange forskellige lege, og her er plads til at både at løbe og spille bold. Sandkassen indbyder til sand og vandleg.

Vores nyrenoveret vuggestue legeplads har vi flere afgrænset legepladser med sandkasse og legehus. Her kan de både være trygge i egne lege og aktiviteter.

Vores Øde Ø, som er vores afsides naturområde, har vi vildtvoksende planter og en bålplads. Her er stor begejstring, når vi går på opdagelse i den vilde natur eller tænder op i bålet.

Vores indretning lægger generelt op til en sprogunderstøttende praksis, hvor der både kan tales om dyr, fødevarer, matematik og bogstaver. Vi justerer og ændrer løbende rum og indretning, så børnegruppens trivsel er altid i fokus. Det psykiske læringsmiljø i Rosa er kendetegnet ved rummelighed, anerkendelse og inklusion, og opmærksomhed på det enkelte barns behov og læringspotentiale.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I hverdagen er det vigtigt at skabe rammer for barnets alsidige personlige udvikling. Barnet udvikler sig i samspil med andre. Når vuggestuebarnet begynder i Rosa er den nye tilknytning det vigtigste, der skabes rum for omsorg, tillid, tryghed og en begyndende nysgerrighed og blik for de andre børn i gruppen. Netop samspillet med andre børn og det pædagogiske personale er vigtigt. Barnet bliver klogere på sig selv, bliver opmuntret til at prøve igen, et andet barn viser interesse

og det sociale fællesskab og muligheden for udvikling herigennem er muligt. Vuggestuebarnet lærer at mærke egen krop, er jeg kold varm, er jeg glad eller sur. Det pædagogiske personale hjælper med at sætte ord på og guide. Vi kan spejle barnets følelser og anerkende dem. Barnet guides i hverdagen til at tackle følelserne og se på hvordan det andet barn har det, det kan være i en sjov leg hvor begge griner, eller i en konflikt hvor det er sværere.

Barnet støttes i at etablere venskaber og få et større kendskab til sig selv. Vi støtter barnets selvhjulpenhed, da det er en vigtig adgang til læring, og giver så meget stolthed og glæde. Jeg kan selv. Dette kan være den 2-årige der bakser med at tage strømper på, eller den 5-årige der stolt har lynet sin nye vinterjakke. De større børn støttes i at kunne udsætte sine behov, indenfor rimelighedens grænser, dette arbejdes der med i Storegruppen.

Barnet opmuntres til at prøve nyt, og det støttes når forsøget ikke lykkedes "Det kan du ikke endnu, det var godt du prøvede" vi forsøger at gøre det, at det ikke lykkedes endnu til noget ufarligt og ved at opmuntre barnet til at blive ved med at prøve nye ting og gerne afprøve flere løsninger. På denne måde styrkes barnets gå på mod.

I Rosa arbejder vi med fri for mobberi? Fri for mobberi er et godt materiale til at arbejde med de store følelser og til tider svære følelser. Fri for mobberi bruges til at understøtte udviklingen af det enkelte barns kompetencer ift. at deltage aktivt i fællesskabet. Barnet hjælpes til at afkode situationer, se på forskellige ansigtsudtryk og tolke hvad det ser på billedet. Arbejdet sker i fællesskab med andre børn, så der kommer en dialog om forskellige emner. Materialet har gode plancher med forskellige situationer som børnene kan genkende fra hverdagen. Vi oplever at børnene drager paralleller fra plancherne til situationer fra deres hverdag. Fri for mobberi har også en række historier hvor børnene masserer hinanden ud fra den fortalte historie. Vi oplever at massagen bringer børnene tættere på hinanden, samt hjælper til at lære børnene om grænsesætning, kropslige signaler og afkode venner og voksne.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Rosa er barnet en del af et fællesskab, det er en del af gruppen. Der er både mindre fællesskaber inden for egen stue, samt fællesskaber og relationer på tværs af etagerne. De ældste børn oplever også at være en del af det fokuserede fællesskab storegruppen.

Vores hverdag er med til at skabe rammerne for det sociale fællesskab. Når barnet kommer om morgenen, bliver det mødt af et godmorgen og et smil af en medarbejder. Vi oplever at der også er andre børn der har taget dette morgenritual til sig og siger godmorgen. De gode venner bliver ofte mødt med ivrighed og glæde. "Det er dejligt at du kommer, og hvor er jeg glad for at se dig!" Den kendte hverdags rutine gør det lettere at lære dagens forskellige aktiviteter, om det er formiddagsbollespisningen, samlingen eller middagsluren, så gentager tingene sig.

Barnet deltager i forskellige relationer i løbet af dagen. Nogle er selvvalgte, andre er bestemt af personalet på stuen. I Havkatten arbejder vi med fællesskaber på tværs af aldre, og fællesskaber opdelt efter alder. Der er aktiviteter og lege som børnene selv sætter i gang, og der er aktiviteter og lege hvor det pædagogiske personale er mere toneangivende. Barnet støttes til at være med i fællesskabet også når det gælder oprydningen, den hjælpes vi med.

Måltidet er også en vigtig pædagogisk aktivitet som foregår hverdag. Aktiviteten indeholder flere læreplanstemaer. Alsidig personlig udvikling, kommunikation og sprog, krop, sanser og bevægelse og social udvikling. Ved måltidet sidder vi sammen, fordelt i mindre grupper, vi er sammen om måltidet. Det pædagogiske personale sætter klare rammer for hvordan vi spiser sammen, og taler sammen under måltidet. Alle børn er en del af et fællesskab ved måltidet, det er en lille pause hvor vi fordyber os om duften, smagen og samværet sammen.

Barnet øver sig i samspil med de andre børn, får erfaring med "hvad sker der når jeg tager den andens legetøj". Barnet får erfaringer med at byde ind med ideer i en leg eller en aktivitet, samt at give plads til andres ideer. At være en del af et socialt fællesskab, lærer barnet at forhandle, at lytte til andre, nogle gange bede om hjælp når der er brug for det.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vuggestuebarnet i Rosa er i et talende miljø. Vuggestuebarnet mødes med interesse for hvad barnet vil fortælle, vi er opmærksomme på kropssprog, ansigtsmimik samt hvilke signaler der bliver sendt. Vi er opmærksomme på hvornår barnet er klar til at lytte, og se på vores kropssprog og ansigtsmimik. Vuggestuebarnet får udvidet sit ordforråd, ved at den pædagogiske medarbejder sætter ord på de ting, bevægelser og andet som er interessant for samtalen. Når det lille barn pludrer, ses det som en samtale. Når ordene så småt begynder at komme, gentages de af den pædagogiske medarbejder og der opmuntres til mere samtale. Sange og små historier bruges i arbejdet med sproget. Vi er opmærksomme på at skabe gode forhold for samtale. Vi guider barnet og sætter ord på intentioner og handlinger, også når det aktivt søger fællesskabet med de andre børn. Vi er opmærksomme på de børn der vokser op med 2 eller flere sprog, og fylder godt med danske ord på. I opstarten i Havkatten, kan vi med fordel have en liste med barnets mest benyttede ord på modersmålet.

Vi arbejder med UGL, Initiativ og respons, samt det at ikke stille for mange spørgsmål og give barnet tid til at reflektere og komme med et svar.

Børnehavebarnets sproglige udvikling muliggør nuancer, og det bliver muligt at udfordre og lege med ordene. Vi øver turtagning, og barnet opmuntres til at forlænge samtalen med åbne spørgsmål fra den pædagogiske medarbejder. Vi er opmærksomme på betydningen af evnen til at kommunikere i sociale fællesskaber, og støtter og sætter ord på, for de børn der kan have behov for det på en måde der stadig inddrager barnet i samtalen. Vi sætter rammerne for at barnet kan få et rum til at fortælle, og blive hørt, bl.a. til samlingen, men guider også i legen på legepladsen, hvis der bliver behov for dette. Børnene øver at lytte til det den anden siger, og også få fortalt sin egen mening. Det pædagogiske personale sætter rammer op for at udvide barnets sprog, bl.a. gennem højtlesning og ved at fylde nye ord på, ved at udvide samtalerne.

For både vuggestuebørn og børnehavebørn, foregår den sproglige udvikling både hjemme og i institutionen.

Sproget og kommunikation er gennemgående hele dagen og derfor en aktiv medspiller i alle aktiviteter. Rutinerne i løbet af dagen benyttes til arbejde med sproget, bl.a. ved måltidet, eller når barnet tager sit tøj af inden middagslur. Personalet er sproglige rollemodeller ved at være lyttende og nærværende i dialogen med børnene.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

En vigtig del af den alsidige personlige udvikling er kendskabet til sin krop.

Barnet skal have mulighed for at opleve glæde ved at være i bevægelse, og opleve forståelse og accept af egen krop. Barnet skal have mulighed for at udforske og afprøve forskellige måder at bruge kroppen på. Det kan være de store bevægelser hvor kroppen strækkes ud og de små bevægelser når hånden holder om tuschen og laver den første streg på et papir. Selvhjulpneheden øger barnets forståelse for egen formåen.

Grovmotorikken styrkes når barnet selv kravler op på stolen til frokost, strømperne kan være svære at få på, men det er en succes når tæerne er dækket af strømpen og den pædagogiske medarbejder hjælper strømpen det sidste stykke. Barnet har mulighed for at finde ro i løbet af dagen, vi arbejder med at børnene kan lege i mindre grupper, og læringsmiljøet er indrettet så der er mulighed for det. Dette skaber rammen for en rolig stund hvis barnet har behov for det.

Både vuggestuebarnet og børnehavebarnet er nysgerrigt på kroppen, og på hvad den kan. Vi hjælper med at sætte ord på og lede efter mere viden hvis snakken pludselig drejer over på hvad er der rundt om knoglen. Børnene har glæde af at spejle sig i hinanden, et barn der drejer rundt

og griner, inviterer ofte andre til deltagelse fordi det ser sjovt ud. Vi taler om kroppens funktioner, ja det er der tisset kommer ud, og maden skal ind i munden og ned i maven, senere kommer der lort ud af numsen. Vi italesætter det naturlige i det og fascinationen af hvor meget kroppen kan. Sanserne er også i spil i dagligdagen. Vinden og regnen kan mærkes på kinderne, solen varmer, sneen er kold. Maden dufter, den dufter forskelligt efter hvad det er. Grøden er blød at spise og knækbrødet er hårdt.

Det pædagogiske personale italesætter dette for barnet, og bekræfter hvis barnet selv benævner det. Barnet støttes i selv at mærke er jeg kold, eller varm, skal min trøje af eller på.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Natur, udeliv og science er spændende allerede fra vuggestuealderen. Vi undersøger sammen med barnet naturen omkring os, når vinden blæser sætter vi ord på, det blæser i dag, kan du mærke det? På legepladsen undersøges sandet i sandkassen, der hældes vand i spanden og sandet kommes oveni, hov hvor blev vandet af? Vi arbejder med den undersøgende tilgang til læreplanstemaet. Vuggestuebarnet vil erfare at når det hældes vand fra vandkanden ned i en lille spand, så vil vandet flyde over. Vi bekræfter dette, og samtalen kan glide over i hvor blev vandet af, eller spanden var lille, der var ikke plads til vandet. Dyrelivet undersøges, der duftes til blomsterne. Sneen smelter i hånden, og en snak om hvorfor den gør det.

Børnehavebarnet fortsætter undersøgelserne af naturen, der er flere spørgsmål og mere erfaring, de ved på et tidspunkt at vandet fra kanden ikke kan være i den lille spand, og at der er vand til flere spande. Materialer fra bl.a. Forskningens døgn hjælper med at understøtte nysgerrigheden. Vi oplever at børnene er nysgerrige, videbegærlige og at der er spørgsmål som medarbejderen

heller ikke kan svare på, så undersøger vi sammen hvad svaret kan være og måske er der flere svar.

Både vuggestue og børnehavebørn har glæde af at undersøge naturen i lokalsamfundet. F.eks. tager vi til Amager strand.

Læreplanstemaet mødes i dagligdagen, inde og ude. Til frugt kommer æblerne op hele, og deles derefter. Børnene har styr på hvilket antal frugt de må tage og tæller når de tager. Mælken hældes i glasset. Vejret kommenteres, om det er varmt, blæsende eller regnfuldt. Vi sorterer affaldet i Rosa. Børnene skraber selv madresterne i biospanden og kan lege at sortere affald.

Ved indkøb af nyt materiale har vi for øje at vi også har materiale der understøtter arbejdet med natur, udeliv og science.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Som beskrevet i afsnittet om Social udvikling byder Rosa på mange fællesskaber. Fællesskaber på tværs af alder og gruppe, fællesskaber med de jævnaldrende, med bedstevennen, fællesskabet omkring måltidet. Børnene mødes på tværs af køn, øjenfarve, højde, sprog og familiemæssige forskelle. Vi taler om forskellighederne og alt det hvor vi er ens. Vi italesætter at vi kan leve forskelligt, at vi kan være født i forskellige lande, at vi ser forskellige ud, og kan have forskellige traditioner og kulturer. Vi går nysgerrigt til værks sammen med børnene og undersøge forskelligheden og der hvor vi er ens. I Rosa fejrer vi jul og fastelavn. Traditionerne byder på gentagelser fra året før, sange der passer til lejligheden og mulighed for at dykke ned i udklædning eller en snak om det at give en gave, eller få en gave.

Vi har mulighed for at bruge byen, byens museer og teatre i forbindelse med fordybelse i et emne. Det lokale bibliotek kan ligeledes benyttes. Vi sætter rammerne for at barnet kan møde forskellige kreative muligheder i sin tid i Rosa. Barnet skal præsenteres for forskellige materialer og muligheder for at fordybe sig i en kreativ og fantasifuld proces. Der vil være dage hvor den pædagogiske

medarbejder har forberedt et projekt der arbejdes efter, og andre dage bakker vi op om barnets egen kreative proces, og henter den tape som f.eks. skal bruges lige bestemt i det hjørne af papiret. Modellervoks har en anden tekstur og fasthed end akrylmalingen og kan forskellige ting som barnet præsenteres for. Nogle børn har behov for at se det hele lidt an, inden de kaster sig ud i det, det er der plads til. Vi har også emneuger i hele huset et par gange om året hvor alle fordyber sig i det samme emne.

Der står bøger fremme, som indbyder til nysgerrighed, viden og historier der kan få tankerne på gled og samtalen i gang, Sanglege og lege som Lille hund der er nogen der har taget dit kødben, er en god måde at lege inden for en speciel ramme. Udklædningstøjet lægger op til rolleleg og teaterforestillinger. Sang og musik benyttes også til forskellige aktiviteter. Vi benytter gruppens IPad til at søge mere viden, om det er ting som har en rød farve, eller hvad spiser en blåhval, IPad'en hjælper os på vej i den undersøgende tilgang.

Evalueringskultur

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

I Rosa tilrettelægges arbejdet ud fra hvad børnegruppen og i relevante tilfælde hvad det enkelte barn har behov for. Vi arbejder med at opdele børnene i mindre grupper, og fordele det pædagogiske personale efter hvor der er behov, samt efter de aftaler der er lavet.

Pædagogisk dokumentation kan se meget forskellig ud, det kan være børnenes tegninger af en oplevelse, eller af ny viden. Vi har udarbejdet faste dagsorden til vores stuemøder.

Vi laver trivselsundersøgelse på alle børn to gange årligt (TOPI),

Vi har stuemøder hver uge i Vuggestuen og hver fjortende dag på Børnehave stuerne, hvor børnegruppens trivsel drøftes, her laves handleplaner og følges op på planerne.

Vi arbejder med SMTTE ift. både aktiviteter og handleplaner, samt ser på de løbende sprogurderinger.

Vi har mandag og fredagsmøde hvor det pædagogisk uddannet personale møde til refleksion over indkommende emner.

Vi har personalemøderne hvor der arbejdes med pædagogisk indhold, og der er tid til at reflektere over rutiner, pædagogik, og gå i dybden med læreplanstemaerne. Det er muligt at analysere og evaluere egen praksis. Vi arbejder løbende med feedback som et udviklende redskab til at se på egen og kollegaers praksis.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I Rosa mener vi at evaluering er en vigtig samarbejdspartner i arbejdet med Høj Kvalitet i daginstitutionen. Gør vi det vi tror vi gør? Det er oplagt at læreplanen bliver evalueret løbende så arbejdet med læreplanen kan blive forbedret eller tilpasset til den nye virkelighed som kan opstå af nye erfaringer. Det tilstræbes at se evaluerende på vores praksis ud fra den pædagogiske læreplan mindst en gang om året. Hvordan virker vores dokumentation, får vi brugbar dokumentation og hvordan bruger vi den i vores refleksioner og evaluering. Hvad får børnene ud af de læringsrum vi tilrettelægger? Ved behov rettes i læreplanen så læreplanen passer til den nye virkelighed. Forældrerådet inviteres til dialog vedr. de indsatser der har været gjort. Der evalueres efterfølgende, hvad fik barnet ud af det, hvad tænker og oplever de. Talte de om det hjemme? En repræsentant fra forældrerådet inviteres med til den årlige tilsynsdialog, hvor Rosas praksis, og arbejdet med læreplan og pejlemærker diskuteres med forvaltningens pædagogiske konsulent.